

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
НА ОБЩИНА ГОРНА ОРЯХОВИЦА
ЗА ПОДКРЕПА НА
ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ПОЛИТИКИ
(2014-2020)**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият план на Община Горна Оряховица за подкрепа на интеграционните политики (2014 – 2020), наричан по нататък Плана, е неразделна част от Областната стратегия на Област Велико Търново в изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020).

Планът за действие има за цел да анализира и идентифицира предпоставките и да планира дейностите, в изпълнение на интеграционната политика, насочена към българските граждани от ромски произход и други уязвими групи, живеещи в сходна ситуация и с това да подпомогне развитието на Община Горна Оряховица.

Изпълнението му е насочено към:

- Подобряване адаптивността и качеството на живот на целевите групи, нуждаещи се от социална подкрепа;
- Преодоляване на изолацията и интегрирането в обществото на хората от маргинализираните групи;
- Мотивиране и стимулиране на хората в риск да се справят с проблеми си;
- Активизиране на гражданското общество за толерантност, съпричастност и социалност към хората в неравностойно положение.

Планът за действие е отворен документ, който ще се актуализира, допълва и изменя.

В разработването на плана за действие участваха, съгласно заповед № 1089 от 14.04.2014 г. на Кмета на Община Горна Оряховица:

- Община Горна Оряховица
- Дирекция „Социално подпомагане” гр. Горна Оряховица
- Дирекция „Бюро по труда” гр. Горна Оряховица
- РУП – гр. Горна Оряховица
- Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
- НПО „Амалипе”

2. Актуално състояние на ромската общност в Община Горна Оряховица

Община Горна Оряховица включва 14 селища (2 града и 12 села). Център на Общината е град Горна Оряховица. При последното преброяване на населението и жилищния фонд към 01.02.2011 година населението на Общината възлиза на 46 685 души.

Данни за населението в Община Горна Оряховица по възраст и самоопределение по етническа принадлежност са взети от сайта на Национален статистически институт и са представени в **Таблица 1**.

Таблица 1

възраст	Община Горна Оряховица	отговорили на доброволен въпрос за етническа принадлежност	българска	турска	ромска	друга	Не се самоопре делят
общо	46 685	41 906	38 642	2 264	626	138	236
0-9 години	3 762	3 143	2 594	306	125	-	-
10-19 години	4 184	3 639	3 161	356	105	-	-
20-29 години	5 178	4 550	4 052	351	118	12	17
30-39 години	6 635	5 937	5 498	310	83	20	26
40-49 години	6 419	5 856	5 441	289	84	27	15
50-59 години	7 368	6 677	6 242	332	53	35	15
60-69 години	7 021	6 441	6 160	205	38	17	21
над 70 години	6 118	5 663	5 494	115	20	20	14

Възрастовата структура на населението на общината показва по-висок дял на възрастното население и по-нисък дял на младите контингенти (до 18 г.)

По-голяма част от населението на Община Горна Оряховица е съсредоточено в града. Останалото население в Общината е неравномерно разпределено в селата.

Данни за населението на Община Горна Оряховица по населени места и самоопределение по етническа принадлежност са взети от сайта на Национален статистически институт и са представени в **Таблица 2.**

Таблица 2

община населено място	Отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	етническа група				Не се самоопреде лям
	Общо	българска	турска	ромска	друга	
Община Горна Оряховица	41 906	38 642	2 264	626	138	236
град Горна Оряховица	28 508	27 381	499	433	89	106
град Долна Оряховица	2 691	2 624	11	36	14	6
с. Драганово	2 258	1 522	666	51	11	8
с. Поликрайще	1 867	1 827	19	11
с. Първомайци	2 635	2 612	5	3	8	7
с. Върбица	595	390	181	13
с. Крушето	594	516	74
с. Писарево	771	224	503	32
с. Правда	570	564	4	..
с. Стрелец	315	200	113	-
с. Янтра	513	453	15	42	-	3
с. Горски долен Тръмбеш	296	117	175
с. Горски горен Тръмбеш	156	152	..	3	-	..
с. Пансий	137	60	73	-

Таблица 3

Раждания за 2010 г. в Община Горна Оряховица	400
Раждания за 2011 г. в Община Горна Оряховица	374
Раждания за 2012 г. в Община Горна Оряховица	380
Раждания за 2013 г. в Община Горна Оряховица	339

Данните са взети от сайта на НСИ

Таблица 4

Починали за 2010 г. в Община Горна Оряховица	792
Починали за 2011 г. в Община Горна Оряховица	707
Починали за 2012 г. в Община Горна Оряховица	752
Починали за 2013 г. в Община Горна Оряховица	658

Данните са взети от сайта на НСИ

3. Образование

Развитието на образователната система в Община Горна Оряховица като носител на националните ценности и традиции е свързано и с отчитането на специфичните особености – демографски, културно-исторически и регионални.

Към настоящия момент на територията на Община Горна Оряховица съществуват:

- 13 детски градини – 8 в град Горна Оряховица и 5 в съставните селища на общината
- 2 СОУ (средни общообразователни училища)
- 9 ОУ (основни училища), 3 от които средищни
- 6 ПГ (професионални гимназии), 1 от които общинска
- ОДК (общински детски комплекс)
- В три от професионалните гимназии функционират ученически общежития

По данни на Националния статистически институт към 01.02.2011 г. степента на образование на лицата над 7-годишна възраст в Община Горна Оряховица е следната:

Таблица 5

Населено място	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Деца (до 7 год. възраст, които още не посещават училище)
Община Горна Оряховица	44049	7933	21636	9893	2457	1781	277	72

Като проблемни области се очертават големия брой с начално, незавършено начално и непосещавалите училище лица.

През 2012/2013 учебна година отпаднали от училище са 3 деца, а през 2013/2014 учебна година са 4. Реинтегрирани ученици, отпаднали в предишни периоди за учебната 2012/2013 г. – 1 ученик и за учебната 2013/2014 г. – 3 ученици.

Въз основа на данни, подадени от директорите на училищата в Община Горна Оряховица, през 2010/2011 учебна година основно образование са завършили 45 ученици от малцинствен произход и 47 ученици от малцинствен произход са завършили професионални гимназии. През 2011/2012 учебна година завършилите основно образование са 74 ученици от малцинствен произход, а завършилите професионални гимназии са 54 ученици от малцинствен произход. През учебната 2013/2014 г. основно образование са завършили 67 ученици от малцинствен произход, а професионални гимназии са завършили 46, в т.ч. в ПГСС „Боруш” – 3 в самостоятелна форма на обучение и 12 във вечерна форма на обучение.

Активна е работата с родители в Община Горна Оряховица. Осъществяват се ежеседмични срещи и консултиране с родители, изпращат се уведомителни писма при необходимост. Работи се с родителите на ученици, чиито майчин език не е български за изграждане на добри нагласи към необходимостта от образование на децата им, по повишаване на здравословната информираност. Родителите се включват в заниманията и в представителните изяви. В ПГСС „Боруш” се провеждат родителски срещи съвместно с кметовете по местоживеене. ОУ „Паисий Хилендарски” – гр. Горна Оряховица съвместно с НПО „Амалипе” има сформиран родителски актив за преодоляване на нагласите на ромите и отношението към училището като институция. Обучение за работа в мултикултурна среда са преминали 36 учители и 2 директори.

В Община Горна Оряховица се работи по проекти, насочени към интеграцията на децата от малцинствен произход:

- СДГ „Детски свят” – гр. Горна Оряховица работи по проект НП „С грижа за всеки ученик”, Модул: Допълнително обучение за децата от подготвителните групи. Проект: Допълнително обучение по ОН „Български език”. Основните дейности по проекта са: придобиване на знания за обекти от близката социална среда и участия в наблюдения, придобиване на знания за професиите и труда на хората, пресъздаване на модели на поведение и социални роли, чрез участие в сюжетно-ролеви игри, усъвършенстване на придобитите социални знания, умения и компетенции, чрез разказване, изобразяване и игри, споделяне на постигнатите резултати с обществеността, чрез публикации и заснемане на дейностите в кратки видеоклипове, споделяне в електронното пространство с цел постигане на приемственост. Целева група са деца от малцинствен произход с ограничени социални компетенции и опит. Очакваните крайни резултати са: децата да придобият знания в областта на обектите от заобикалящата ги среда. Децата ще повишат нивото на владеене на българския език, чрез обогатяване на речниковия запас, развитие на уменията за разказ по преживяване и цялостно обогатяване на езиковата им култура, повишаване на мотивацията на децата и техните семейства за редовно посещаване на подготвителна група и постигане на висока степен на социализация и адаптация, формиране на положителна нагласа и стремеж към учене и образование, привличане на родителите като партньори в образователно – възпитателния процес в детската градина и създаване на трайни отношения на доверие и взаимопомощ.

- СДГ „Детски свят” – гр. Горна Оряховица работи по проект НП „Модернизация на материалната база в училище”, Модул: „Подобряване на училищната среда”

- ЦДГ „Асен Разцветников” с. Драганово работи по проект НП „С грижа за всеки ученик”, Модул: Допълнително обучение за децата от подготвителните групи

- ЦДГ „Асен Разцветников” с. Драганово работи по проект НП „Модернизация на материалната база в училище”, Модул: „Подобряване на училищната среда”

Всички училища на територията на Община Горна Оряховица през 2014 година успешно се включват в проектите, реализирани от МОН и в Националните програми на министерството:

- ОУ „Отец Паисий” с. Писарево реализира проект по НП „Училището-територия на учениците”, Модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците от начален етап”.

- ОУ „Паисий Хилендарски” – гр. Горна Оряховица работи по проект в рамките на НП „На училище без отсъствия”, Мярка „Без свободен час” и Мярка „Без отсъствие”.

- ОУ „Паисий Хилендарски” – гр. Горна Оряховица работи по проект в рамките на НП „С грижа за всеки ученик”, Модул Допълнително обучение на деца от подготвителните групи”.

- ОУ „Паисий Хилендарски” – гр. Горна Оряховица работи по проект „Всеки ученик може да бъде отличник” съвместно с Център „Амалипе” – гр. Велико Търново. Проектът е финансиран от Фондация „Америка за България”. Основни дейности са: Мотивация за обучение и професионално ориентиране на завършващите основно образование, работа с ромските родители и включването им в училищния живот, обучение на учители, извънкласна и извънучилищна дейност с ученици по гражданско образование, здравни беседи. Очаквани резултати са намаляване на отпадане на ромските ученици от училище, повишаване успеваемостта. Периодът на реализация на проекта е в две учебни години 2013/2014 и 2014/2015.

- ОУ „Паисий Хилендарски” – гр. Горна Оряховица работи по проект „Успех”. Водеща организация на проекта е МОН и е финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси” – Европейски социален фонд. Основни дейности са извънкласни и извънучилищни форми на работа с цел повишаване мотивацията на учениците за учене. Учениците да развият допълнителни знания, умения, компетентности, свързани с техните интереси и хобита. Очаквани резултати са: ограничаване броя на преждевременно отпадащите от образователната система и броя на учениците с прояви на деструктивно поведение. Период на реализация 2011 – 2014 г.

- ОУ „Паисий Хилендарски” – гр. Горна Оряховица работи по проект „Млади журналисти в защита на културната идентичност”, финансиран от ОП „Развитие на човешките ресурси” – Европейски социален фонд. Водеща организация е Фондация „Светът без граници” – гр. София. Основни дейности са срещите с публични личности, посещение на медии, Клуб „Млад журналист”, ученически вестник „Без граници”. Период на реализация 2013 – 2014 г.

- ПГСС „Боруш” – с. Крушето работи по проект „Училище за себеутвърждаване и подготовка към европейски хоризонти – УСПЕХ”. Водеща организация е МОН и е финансиран от Бюджетна линия „Да направим училището привлекателно за младите хора” по ОП „Развитие на човешките ресурси”. Основни дейности са извънкласни и извънучилищни форми на работа с ученици, повишаване мотивацията на учениците за участие в общообразователния процес, развитие на допълнителни умения и квалификации, осмисляне на свободното време на учениците, като се насочат към предпочитана от тях личностна изява. Очаквани резултати са: повишаване мотивацията на учениците за участие в общообразователния процес, развитие на допълнителни умения и компетентности, ограничаване броя на преждевременно отпадащите от образователната система и броят на учениците с деструктивно поведение.

- През 2014 г. две общински детски градини – СДГ „Детски свят” гр. Горна Оряховица и ЦДГ „Слънчице” с. Върбица, са одобрени за работа по проект „Готови за училище 2014-2015 г.” на Фондация „Тръст за социална алтернатива” с подкрепата на Фондация „Америка за България”. Чрез него ще бъдат подпомогнати социално слаби

семейства и да се осигури посещение на техните деца в детска градина. Във всяка от двете детски градини ще бъдат подпомогнати семействата на 25 деца.

4. Здравеопазване

По данни на Националната стратегия на Република България за интеграция на ромите 2012-2020 г., рисковите фактори създават условия и повишават вероятността от възникване на заболявания. При лицата, принадлежащи към големите малцинствени общности в България, наблюдаваме по-силно влияние на първичните (масово и дълбоко обедняване, висока безработица, влошена структура на доходите и потреблението, неблагоприятна околна и жилищна среда, начин на живот, генетични заболявания) и вторичните рискови фактори (някои болестни състояния с хронично протичане, които от своя страна създават условия за усложнения или други заболявания).

Най-често декларираните симптоми, хронични заболявания и страдания, диагностицирани от лекар при възрастните ромите са: високо кръвно налягане, мигрена и главоболие, артрит и ревматизъм, астма, хронични бронхити, ХОББ, сърдечни заболявания, проблеми, свързани с менопаузата, алергии, висок холестерол, язва на стомаха, проблеми на простатата. Лошо е здравето и на 10% от децата на възраст до 9 години. Изследването показва, че 12.6% от цялото ромско население в страната, включително децата, е инвалидизирано или страда от тежко хронично заболяване. Специфична особеност при ромите е много ранното настъпване на инвалидизация и масовото хронифициране на заболяванията още в средна възраст. Една трета от мъжете и две пети от жените на възраст 45-60 години вече са загубили част или изцяло работоспособността си поради лошо здравословно състояние.

Ромското население в Община Горна Оряховица няма добра здравна култура. Част от него е неосигурено или с прекъснати здравно-осигурителни права. Особено характерно за малцинствените общности е ранното майчинство. В повечето случаи децата не се припознават от биологичните си бащи. Рискът от изоставяне на тези деца е голям, а ранното майчинство може да бъде фактор за социалното изключване на майката.

На територията на Община Горна Оряховица няма действащ здравен медиатор, не функционира мобилен кабинет за извършване на прегледи в населени места с компактно ромско население.

На територията на областта, включително и в Община Горна Оряховица се реализира Програма за общностен мониторинг на здравните услуги. Това е инициатива, чиято обща цел е да се въведе и утвърди общностния мониторинг на здравните услуги в малцинствени етнически общности в България, за да се засили застъпничеството „отдолу-нагоре“, което ще даде възможност на местните общности да участват в политиката и процесите на управление на местно ниво, подобряването на здравните услуги и подобряване на здравния статус на ромите и другите етнически групи в дългосрочен план. Цел на програмата е да се разработи, тества, оцени и приложи механизъм за мобилизиране на местната общност, използвайки метода „социален одит“ в общините на територията на областта.

От 2012 г. функционират Центрове за развитие на общността, формирани от НПО „Амалипе“ като иновативна услуга за работа с уязвими етнически групи. Центровете имат свои местни клубове, един от които се намира в квартал „Калтинец“ в Община Горна Оряховица. Клубът реализира широк спектър от дейности за превенция

на отпадането от училище, повишаване на здравната култура, превенция на социално значимите заболявания, работа с младежи, отбелязване на традиционни календарни празници, както и дейности по мониторинг на здравните услуги на местно ниво.

5. Жилищни условия

По данни от последното преброяване на населението и жилищният фонд към 01.02.2011 г., отговорилите на доброволния въпрос за етническа принадлежност в Община Горна Оряховица са 41 906. Като роми се определят 626, от които 433 са живущите в град Горна Оряховица, а останалите по селата. По експертни данни гражданите, чиито майчин език не е български, живеещи в кварталите с компактно ромско население, са много повече. Голяма част от гражданите от уязвимите групи населяват частни жилища, намиращи се в покрайнините на града - квартал „Гарата” и квартал „Калтинец”. Налице са лоши битови и санитарно-хигиенни условия. Пример за това може да бъде струпването на много ненужни вещи на видно място в дворовете на къщите. Въпреки положените усилия на Община Горна Оряховица, изхвърлянето на битови отпадъци не винаги се извършва в отредените за целта места и поставени контейнери. Една част от ромите в града обитават и общински жилища, основно концентрирани в един от кварталите на града. Повечето живеят пренаселено – 3-4 човека обитават само една стая. Част от жилищата са поддържани от наемателите в добър вид, но като цяло е налице изключително ниска хигиена. Това е предпоставка за развиване на бактерии и пламване на зарази. Въпреки положени усилия от страна на администрацията в Община Горна Оряховица и насочване на вниманието на наемателите към поддържане на обитаваното жилище с грижа на добър стопанин, при спонтанни проверки се установява, че хигиенно-санитарните условия не се подобряват. В някои случаи има нелегално прокарана ел. мрежа и некоректно потребление на вода. Като цяло жилищната база е сравнително запазена, но са необходими и инвестиции за ремонт на част от жилищата.

Терените, които обитават гражданите от уязвимите групи, нямат изработени кадастрални карти и регистри към тях.

Към настоящия момент няма новоотредени терени за жилищно строителство на граждани от ромски произход и социално слаби граждани.

6. Заетост и безработица

По данни на Дирекция „Бюро по труда” Горна Оряховица от началото на 2014 г. до 30.06.2014 г. са регистрирани 46 лица, жители на Община Горна Оряховица, самоопределили се като роми. За този период 20 роми са включени в услуги, предлагани от ДБТ Горна Оряховица за подобряване на възможностите им за устройване на работа и намиране на трудова реализация. От тези лица, 13 роми са устроени на работа, като 5 от тях са на несубсидирани работни места и 7 са устроени на работни места, финансирани съгласно Националния план за действие по заетостта 2014 и по проекти на ОП „РЧР”, 2 са включени в професионално ориентиране, 3 в мотивационно обучение и 3 в професионално обучение.

Основен проблем при реализацията на пазара на труда на лицата от ромски произход е ниското ниво на образование. Липсата на професия и ниското образование

намалява шансовете за намиране на работа и ги прави по – неконкурентноспособни на пазара на труда. От съществено значение е и ниската мотивация за търсене и намиране на работа, както и нежеланието за включване в курсове за придобиване на професионална квалификация. Голям е делът на лицата, които първо трябва да преминават грамотияване и впоследствие да се включат в обучение за придобиване на професионална квалификация. По тази причина основно се търсят възможности за устройване на работа чрез субсидирана заетост, както по национални програми и по мерки за заетост, финансирани от националния бюджет, така и по ОП „Развитие на човешките ресурси”.

Безработицата и ниските доходи допринасят за големия брой лица и семейства, получаващи месечни помощи по чл. 9 от ППЗСП. По данни на Дирекция „Социално подпомагане” – гр. Горна Оряховица за предходните години броят им е следният:

- 2012 г. – 310 лица и семейства
- 2013 г. – 329 лица и семейства
- до месец юни 2014 г. – 188 лица и семейства

7. Култура и медии

На територията на Община Горна Оряховица функционират 15 читалища. Три от тях са на територията на град Горна Оряховица – НЧ „Напредък-1869”, НЧ „Братя Грънчарови – 2002”, НЧ „Пробуда – 1904”, едно в град Долна Оряховица – НЧ „Христо Козлев – 1883”, а останалите единадесет читалища са в населените места в общината – с. Първомайци, с. Драганово, с. Поликрайще, с. Върбица, с. Крушето, с. Янтра, с. Писарево, с. Правда, с. Стрелец, с. Горски горен Тръмбеш и с. Горски долен Тръмбеш. Във всички читалища на общината функционират школи и състави които творят в различни области на културата и изкуството /школа по изкуствата, балетни състави, театрални колективи, фолклорни танцови състави, фолклорни ансамбли и певчески колективи и др./

Читалищата в Община Горна Оряховица, работят за съхраняване на българската историческа памет, фолклор и се стремят да възпитават чувство за национална принадлежност и родолюбие в нашите деца.

Други културни институции в Община Горна Оряховица са : Младежки дом – гр. Горна Оряховица, Младежки дом – гр. Долна Оряховица, Общинска библиотека, Исторически музей Горна Оряховица с филиали в гр. Долна Оряховица и село Драганово, Художествена галерия „Недялко Каранешев”.

Във всички културни институции на Община Горна Оряховица се предоставя възможност за равен достъп на хора със специфични потребности и лица от ромската малцинствена общност да работят и да вземат участие в културния живот на общината.

В Общината са създадени са условия за равнопоставено представяне на ромската общност и други уязвими групи в печатните и електронни медии.

Община Горна Оряховица успешно работи с Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе” град Велико Търново и клуба в Горна Оряховица, който се помещава в НЧ „Пробуда – 1904” кв. Калтинец. Мисията на ЦМДТ „Амалипе ” е да се стимулира ромската общност в България за активно участие и равен достъп до ресурсите и процесите на развитие, с приоритетна насоченост към достъпа на качествено образование, качествено здравеопазване и социални услуги.

8. Досегашни виждания на общинска администрация

Забелязва се трайна тенденция към намаляване на населението, както и неговото застаряване. Съществен момент в демографското развитие на Община Горна Оряховица е интензивната външна миграция, породена от неблагоприятните социално-икономически условия и безработица. Проблемите в национален мащаб, които характеризират малцинствата и в най-голяма степен ромското население, важат в пълна сила и за Община Горна Оряховица. Безработицата продължава да бъде най-тежкия проблем за ромския етнос. Ниската степен на образование и професионална квалификация допринасят най-много ромите да останат без работа. Фактор за капсулиране на малцинствените общности е неграмотността и слабото владение на български език, породена от ранното отпадане от училище, липсата на завършено начално или основно образование.

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ГОРНА ОРЯХОВИЦА
ЗА ПОДКРЕПА НА ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ПОЛИТИКИ
(2014 – 2020)**

Приоритетни области на действие са:

- 1. ОБРАЗОВАНИЕ**
- 2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ**
- 3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ**
- 4. ЗАЕТОСТ**
- 5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ**
- 6. КУЛТУРА И МЕДИИ**

Таблица 6. ПРИОРИТЕТ 1 – ОБРАЗОВАНИЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Повишаване на качеството на образование на децата и учениците от етническите малцинства	1.1 Подпомагане на деца, чийто майчин или семеен език не е български	1.1.1. Провеждане на открити практики и споделяне на опит и иновативни методи в работата с деца от малцинствен произход	Директори на училища	2014-2020 г.	Не са необходими средства	-----	Брой проведени открити практики
2. Превенция на отпадане от училище на учениците от ромски произход	2.1. Осигуряване на обективни и надеждни инструменти в системата на предучилищното и училищното образование	2.1.1. Осигуряване на редовна посещаемост и задържане в училищата чрез изготвяне на индивидуални програми за децата, застрашени от отпадане	Директори на училища и детски градини, Община	2014-2020 г.	Средства от делегиран бюджет на съответното учебно заведение	Делегиран бюджет на съответното учебно заведение	Намаляване на броя на неизвинените отсъствия
		2.1.2. Оптимизиране на формите за извънкласна и извънучилищна	Директори на общообразователни училища, професионални гимназии и	2014-2020 г.	Средства от делегиран бюджет на съответното учебно	Делегиран бюджет на съответното учебно заведение,	Брой извънкласни и извънучилищни дейности, организирани

		работа съобразно интересите на учениците	центрове за квалификация		заведение и външни източници	външни източници	по предложение на учениците от малцинствен произход или от техните родители
3. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с младежи и възрастни от ромски произход отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция	3.1. Подобряване на различните модели на образование	3.1.1. Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица, навършили 16 г и ограмотяване на възрастни роми	Директори на общообразователни и училища, професионални гимназии и центрове за квалификация	2014-2020 г.	Средства от делегиран бюджет на съответното учебно заведение и външни източници	Делегиран бюджет на съответното учебно заведение, външни източници	Брой преминали обучение
		3.1.2. Развиване на възможностите за професионално обучение във форми различни от дневното обучение	Директори на професионални гимназии и центрове за квалификация	2014-2020 г.	Средства от делегиран бюджет на съответното учебно заведение	Делегиран бюджет на съответното учебно заведение	Брой предлагани професии за обучение в дневна форма Брой успешно преминали обучение
4. Приобщаване и приемане на	4.1. Повишаване на	4.1.1 Ангажиране на	Директори на училища	2014-2020 г.	Не са необходими	Училища	Брой родители на

родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот	ангажимента на родителите и засилване сътрудничеството	родители на деца и ученици от етническите малцинства в училищни настоятелства, обществени съвети			средства		деца от етнически малцинства, включени в училищни настоятелство или обществени съвети
		4.1.2. Включване на родители в дейности, предвидени в проекти по които работят училищата	Директори на училища	2014- 2020 г.	Средства по съответните проекти.	Външни източници	Брой родители на деца от етнически малцинства, включени в дейности по проекти
5.Усъвършенства не на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда	5.1. Формиране на интеркултурна компетентност на директори, учители и други педагогически специалисти	5.1.1. Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	Директори на училища	2014- 2020 г.	Средства от делегиран бюджет на съответното учебно заведение и външни източници	Делегиран бюджет на съответното учебно заведение, външни източници	Брой директори и учители, преминали квалификация за работа в мултикултурн а среда. Приложени иновативни практики за работа в мултикултурн а среда

Таблица 7. ПРИОРИТЕТ 2 - ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Повишаване на здравната култура сред населението, чрез здравно образование на децата и техните родители.	1.1 Намаляване на социално-значимите заболявания сред етническите малцинства.	1.1.1. Оказване на консултативна и организационно-методична помощ на медицинските специалисти от здравните кабинети в детските и учебни заведения в община Горна Оряховица за провеждане на образователни дейности (кампании, състезания, конкурси, изложби и други) за превенция на тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркоманиите; популяризиране на здравословното хранене и ползата	РЗИ-Велико Търново; Медицински специалисти в детски и учебни заведения; Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	В рамките на утвърдените бюджети на съответните отговорни институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Намален риск от социално-значими заболявания. Подобрена профилактична дейност сред етническите малцинства

		от движението; профилактика на туберкулозата					
		1.1.2. Оказване на съдействие (предоставяне на нагледни печатни материали, презервативи и други) за провеждане на информационни акции сред населението в гр. Горна Оряховица във връзка с отбелязване на: Световния ден без тютюнев дим – 31 май, Международния ден за борба с наркоманиите - 26 юни, Световния ден за борба с ХИВ/СПИН – 1 декември	РЗИ-Велико Търново; Община Горна Оряховица; Младежки дом	2015- 2020 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилакти чни програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактичн и програми	Брой обхванати млади хора и техните родители
		1.1.3. Организиране и провеждане на образователни игри на открито	РЗИ-Велико Търново; Община Горна Оряховица; Младежки дом	2014 г.	Средства от отговорните институции и Национални	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални	Брой обхванати ученици

		сътсезателен характер по теми, свързани със здравословния начин на живот (за ученици от 6-те класове в класове в училищата на гр. Горна Оряховица, в т.ч. и училищата с преобладаващ брой ученици в неравностойно положение)			профилактични програми	профилактични програми	
		1.1.4. Провеждане на информационно-образователни кампании за отбелязване на Световния ден за борба срещу СПИН – 1 декември	РЗИ-Велико Търново; Община Горна Оряховица; Младежки дом	2014-2017 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Брой обхванати хора
		1.1.5. Оказване на консултативна помощ на педагози, психолози и други специалисти от детски и учебни	РЗИ-Велико Търново; ЦМДТ „Амалипе”-Велико Търново; МКБППМН при Община Горна	2015-2020 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Брой обхванати лица, на които е оказана консултативна помощ

		заведения, здравни медиатори, Младежки дом- Горна Оряховица и други институции за реализиране на образователни и интервенционни дейности по профилактика на болестите и промоция на здравето сред ромското население	Оряховица				
		1.1.6. Изнасяне на дейността на консултативния кабинет за отказване от тютюнопушене (функциониращ в РЗИ – Велико Търново) в организирани колективи на територията на община Горна Оряховица (индивидуални и групови	РЗИ-Велико Търново; Община Горна Оряховица	м. ноември 2014 г., 2015 – 2017 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактич ни програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактичн и програми	Брой обхванати лица с консултации за отказване от тютюнопушен; Брой обхванати лица, на които е проведено функционално изследване на дишането

		консултации за отказване от тютюнопушене; по желание функционално изследване на дишането на пушачи - спирометри)					
		1.1.7. Организиране и провеждане на кампания за профилактика на туберкулозата в кв. Калтинец – гр. Горна Оряховица, където функционира Център за развитие на общността към ЦМДТ „Амалипе”	РЗИ-Велико Търново; ЦМДТ „Амалипе”	2015-2020 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Брой обхванати лица с дейности по профилактика на туберкулозата
		1.1.8. Оказване на консултативна и организационно – методична помощ на медицински специалисти, психолози и педагози в училищата (предоставяне на	РЗИ-Велико Търново; Община Горна Оряховица; Училища	2015-2020 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Брой лица, на които е оказана консултативна и организационно-методична помощ

		печатни материали, мултимедийни презентации и други) за провеждане на беседи с учениците от среден и горен курс на обучение и техните родители по теми, свързани със сексуалното и репродуктивно здраве (пубертет, контрацепция, предпазване от сексуално-преносими болести и други)					
2.Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население	2.1 Повишаване информираността на ромското население за разпространението на ХИВ/СПИН, болести предавани по полов път и злоупотреба с психоактивни вещества.	2.1.1. Провеждане на информационни кампании (беседи) сред ромското население в кв. Калтинец – гр. Горна Оряховица относно: профилактика на ХИВ/СПИН и	РЗИ-Велико Търново; ЦМДТ „Амалипе” Община Горна Оряховица	2015-2020 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Брой информационни кампании (беседи)

		сексуално-преносими болести; злоупотреба с алкохол и наркомании; задължителни имунизации					
		2.1.2 Организиране на безплатни консултации и изследвания за ХИВ/СПИН сред ромското население в кв. Калтинец – гр. Горна Оряховица	РЗИ-Велико Търново; ЦМДТ „Амалипе”	2015-2020 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Брой консултирани лица и брой направени изследвания
		2.1.3 Провеждане на беседи и разговори с родители, девойки и млади жени за значението на имунизацията срещу рака на маточната шийка	РЗИ-Велико Търново; Община Горна Оряховица Младежки дом; Училища; ЦМДТ „Амалипе”	2015-2020 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Брой проведени беседи и разговори
		2.1.4 Провеждане на обучение на медицинските специалисти, НПО и други по	РЗИ-Велико Търново; Община Горна Оряховица ОПЛ;	2015-2016 г.	Средства от отговорните институции и Национални	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални	Брой обучени лица

		въпросите на рака на маточната шийка и необходимостта от първична профилактика чрез имунизация	Медицински специалисти в училища; ЦМДТ „Амалипе”		профилактични програми	профилактични програми	
		2.1.5 Провеждане на анкетно проучване за установяване на състоянието на информираност по въпросите на рака на маточната шийка и необходимостта от първична профилактика чрез имунизация	РЗИ-Велико Търново; Община Горна Оряховица ЦМДТ „Амалипе”	2016 г.	Средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Бюджетни средства от отговорните институции и Национални профилактични програми	Брой включени лица в анкетно проучване

Таблица 8. ПРИОРИТЕТ 3 – ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско население	1.1. Подобряване жилищните условия	1.1.1.Рехабилитация на съществуващи социални жилища	Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	5 000 лв.	Общински бюджет	Брой реконструирани жилища и прилежащи части към тях
2.Осигуряване на подходящо алтернативно жилищно настаняване	2.1.Осигуряване на алтернативно настаняване в случаи на евикция на роми от домовете, които обитават незаконно	2.1.1 Настаняване на лицата в случаи на евикция	Община Горна Оряховица Частни инвеститори	2014-2020 г.	50 000 лв.	Общински бюджет чрез Републикански бюджет Донори	Осигурени алтернативни жилища с подобра жизнена среда
3.Формиране на отношение на отговорен и добър стопанин	3.1.Полагане грижа на добър стопанин при предоставяне право на ползване на определен недвижим имот	3.1.1 Подобряване на жизнената среда, чрез организиране на различни мероприятия – екологични, образователни беседи и др.	Община Горна Оряховица Частни инвеститори	2014-2020 г.	5 000 лв.	Общински бюджет Донори	Брой роми, включени в мероприятия по подобряване на жизнената среда

Таблица 9. ПРИОРИТЕТ 4 - ЗАЕТОСТ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1.Включване в мотивация за алтернативно търсене на работа, професионална ориентация, професионална квалификация, ключови компетентности	1.1.Мотивиране за самостоятелно търсене на работа	1.1.1. Провеждане на две групови мероприятия в ДБТ	Дирекция „Бюро по труда”, Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	Съгласно утвърдените финансови параметри по НПДЗ, ОП „РЧР” и др. програми и проекти	Държавен Бюджет, ОП „РЧР”, Общински бюджет	Брой включени лица
	1.2. Консултиране за включване в професионално обучение	1.2.2.Провеждане на две групови мероприятия на терен	Дирекция „Бюро по труда”, Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	Съгласно утвърдените финансови параметри по НПДЗ, ОП „РЧР” и др. програми и проекти	Държавен Бюджет, ОП „РЧР”, Общински бюджет	Брой включени лица
2.Наемане на работа на лица, принадлежащи към ромското малцинство, според образованието и	2.1.Устройване на работа на несубсидирани работни места	2.1.1. Проактивно предлагане на безработни роми	Дирекция „Бюро по труда”, частни фирми, Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	-----	-----	Брой устроени на първичен пазар

квалификацията им							
		2.1.2. Насочване на подходящи безработни роми	Дирекция „Бюро по труда”, частни фирми, Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	-----	-----	Брой устроени на първичен пазар
		2.1.3 Приоритетна работа с младежите от ромски произход в изпълнение на Европейската гаранция за младежта	Дирекция „Бюро по труда”, частни фирми, Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	-----	-----	Брой устроени на първичен пазар
3.Приоритетно осигуряване на работни места за роми по програми, проекти и мерки за заетост	3.1.Устройване на работа на субсидирани работни места и целево разкриване на работни места за роми	3.1.1.Популяризиране на финансовите стимули за работодателите при осигуряване на обучение и заетост на роми	Община Горна Оряховица, Дирекция „Бюро по труда”, частни фирми	2014-2020 г.	Съгласно утвърдените финансови средства по НПДЗ, ОП „РЧР” и други програми и проекти	Държавен Бюджет, ОП „РЧР”, общински бюджет	Брой включени лица
		3.1.2 Приоритетна работа с младежите от ромски произход в изпълнение на Европейската гаранция за младежта	Община Горна Оряховица, Дирекция „Бюро по труда”, частни фирми	2014-2020 г.	Съгласно утвърдените финансови средства по НПДЗ, ОП „РЧР” и други програми и проекти	Държавен Бюджет, ОП „РЧР”, общински бюджет	Брой включени лица

		3.1.3 Идентифициране и контакт с неактивните младежи до 29 г. с цел информирането им за предоставяните в ДБТ услуги	Община Горна Оряховица, Дирекция „Бюро по труда”, МОН, ромски организации	2014-2020 г.	-----	-----	Брой обхванати лица
4.Насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес	4.1. Мотивиране, консултиране и обучение за стартиране на самостоятелна стопанска дейност и управление на собствен бизнес	4.1.1. Индивидуални консултации за мерки и програми, подпомагащи стартирането на собствен бизнес	Община Горна Оряховица, Дирекция „Бюро по труда”, Община Горна Оряховица	2013-2014 г.	Съгласно утвърдените финансови средства по НПДЗ, ОП „РЧР” програми проекти и мерки	Държавен бюджет, ОП „РЧР”	Брой включени лица
		4.1.2. Консултиране за включване в подходящо обучение	Община Горна Оряховица, Дирекция „Бюро по труда”	2014-2020 г.	Съгласно утвърдените финансови средства по НПДЗ, ОП „РЧР” програми проекти и мерки	Държавен бюджет, ОП „РЧР”	Брой включени лица
5.Насърчаване на социалния и	5.1.Популяризиране	5.1.1. Периодични срещи за отчитане	Община Горна Оряховица,	2014-2020 г.			Брой проведени

граждански диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите	националните и местни инициативи насочени към подобряване достъпа на ромите до пазара на труда	на напредъка и решаване на възникнали проблеми	Дирекция „Бюро по труда”, ромски организации, работодателски организации		-----	-----	срещи, кръгли маси, дискусии
		5.1.2. Привличане на работодателските организации за партньор	Община Горна Оряховица, Дирекция „Бюро по труда”, ромски организации, работодателски организации	2014-2020 г.	-----	-----	Брой проведени срещи, кръгли маси, дискусии

Таблица 10. ПРИОРИТЕТ 5 – ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1.Подобряване на ефективността на работа на полицейски служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека	1.1.Повишаване на квалификацията за ефективна дейност на полицейски служители в мултиетническа среда	1.1.1 Запознаване и разясняване на Наредба на Общински съвет за поддържане на обществения ред, и БД на територията на Община Горна Оряховица	Община Горна Оряховица и РУП Горна Оряховица	2014-2020 г.	Не са необходими	-----	Брой полицейски служители обучени да работят в мултиетническа среда Брой беседи в ромските квартали
		1.1.2.Превантивна работа на полицията и обществеността, съвместно планиране, работни срещи срещу разпространението на наркотици в кварталите със смесено население	Община Горна Оряховица и РУП Горна Оряховица	2014-2020 г.	Не са необходими	-----	Брой работни срещи и лица участвали в тях конкретни резултати
		1.1.3.Обучение по права на човека и права на детето в училище	Община Горна Оряховица, РУП Горна Оряховица и ОУ”Паисий Хилендарски”	2014-2020 г.	Не са необходими	-----	Брой обучени лица Брой проведени обучения

		1.1.4. Подпомагане на дейността на Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни деца чрез включване на представители и от общността или НПО в комисията	Община Горна Оряховица, РУП Горна Оряховица, и представители на общността	2014-2020 г.	Не са необходими	-----	Брой обхванати лица и разрешени случаи
--	--	---	---	--------------	------------------	-------	--

Таблица 11. ПРИОРИТЕТ 6 – КУЛТУРА И МЕДИИ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Съхраняване и популяризиране на традиционната култура на ромите	1.1. Да се постигне културна интеграция на ромите	1.1.1. Участие на ромските общности в Общински календарен план за публичните прояви в духовната сфера	Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	Средства по Културен календар, външни източници	Общински бюджет, външни източници	Брой проведени прояви и брой на включени участници
		1.1.2. Организиране и провеждане на празници и други инициативи с участието на талантиливи представители на ромската общност	Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	Средства по Културен календар, външни източници	Общински бюджет, външни източници	Брой проведени прояви и брой на включени участници
2. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната култура на ромската общност като част от българската национална култура	2.1. Създаване на условия за развитие на традиционната ромска култура	2.1.1. Създаване на специализирани читалищни форми (кръжоци, клубове по интереси, любителски формации) за развитие и насърчаване на ромското творчество	Община Горна Оряховица, Читалища	2014-2020 г.	Средства от външни източници	Външни източници	Брой обхванати лица

3. Представяне на ромската общност – проблеми, традиции, култура и съвременни достижения във всички сфери на обществения живот в печатните и електронни медии	3.1 Обществено представяне на информация за проблеми, традиции, култура и съвременни достижения	3.1.1. Отразяване на събитията чрез медийните партньори на Общината	Община Горна Оряховица, Медии	2014-2020 г.	Средства от Общински бюджет	Общински бюджет	Брой публикувани обяви в печатни медии
		3.1.2. Отразяване на събитията в електронния сайт и месечното издание на вестника на Общината	Община Горна Оряховица	2014-2020 г.	Средства от Общински бюджет	Общински бюджет	Брой публикувани обяви в сайта и вестника на Общината

9. Очаквани резултати

В края на периода на Плана за действие очакваме:

- Повишено качество на образование на учениците в уязвимо социално икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за ученици в сходна ситуация;
- Повишаване броя на завършилите степен на образование;
- Намален брой на преждевременно отпадналите от образователната система;
- Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската;
- Повишена здравна култура на учениците и младите хора в кварталите;
- Подобряване на жилищните условия на целевата група;
- Намаляване на безработицата сред малцинствата;
- Ограничаване на разпространението на наркотици в кварталите със смесено население;
- Увеличаване броя на малцинствените групи участващи в културни прояви;
- Увеличено присъствие на малцинствените групи в печатните и електронни медии;

10. Мониторинг на изпълнението

Оценката на изпълнението на Плана за действие се осъществява от Общински съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси /ОССЕИВ/ чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка.

Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация, да следи за постигането на измерими резултати от дейностите по изпълнението на мерките по плановия документ, както и активно да включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението:

- Напредъкът по изпълнението на заложените дейности по приоритетите на плана се отчита в административен мониторингов доклад
- ОССЕИВ координира и обобщава получената информация в доклада
- Докладът се представя за одобрение пред ОССЕИВ
- Докладът се приема от Общински съвет

11. Заключение

Важен фактор за изпълнението на общинския план за действие на Община Горна Оряховица за подкрепа на интеграционните политики е изграждането на ефективно сътрудничество и партньорство между всички пряко ангажирани институции на местно ниво, малцинствените общности и представители на НПО. Това е гаранция за постигане на значим напредък в областта на образованието и професионалната квалификация, заетостта, борбата с бедността, общественото здравеопазване, жилищната политика, културата и защитата от дискриминация. Диалогът и съвместната работа ще доведе до увеличаване просперитета и икономическото благоденствие на хората.

От съществено значение е активното участие на гражданите от уязвимите групи в обществения живот, което ще допринесе за процеса на интеграция на малцинствата.

